

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Лист від 05.05.2022 р. № 3781/7/99-00-04-01-03-07

Щодо формування витрат для цілей оподаткування, які пов'язані із псуванням або знищенням майна платника податків у зв'язку із форс-мажорними обставинами

Головним управлінням ДПС в областях, м. Києві
Міжрегіональним управлінням ДПС
по роботі з великими платниками податків

Державна податкова служба України з метою правомірного формування витрат для цілей оподаткування, які пов'язані із псуванням або знищенням майна платника податків у зв'язку із форс-мажорними обставинами, звертає увагу на таке.

Особливості вимог для підтвердження даних, визначених у податковій звітності, передбачено у статті 44 Податкового кодексу України (далі – Кодекс). Так, для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством. При цьому платникам податків забороняється формування показників податкової звітності на підставі даних, не підтверджених зазначеними документами.

Відповідно до пункту 6 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" (далі – П(С)БО 16) витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені. Водночас нестачі й втрати від псування цінностей включаються до інших операційних витрат (пункт 20 П(С)БО 16).

З метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності на підприємстві проводиться інвентаризація. Організація, основні правила та порядок документального оформлення інвентаризації активів та зобов'язань, що перебувають на балансі суб'єкта господарювання, визначено у Положенні про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879, зареєстрованому у Міністерстві юстиції України 30.10.2014 за № 1365/26142 (далі – Положення).

Пунктом 7 Положення передбачено випадки обов'язкової інвентаризації, яка проводиться в обсязі, визначеному керівником підприємства, зокрема у разі техногенних аварій, пожежі чи стихійного лиха (на день після закінчення явищ) або у разі встановлення фактів крадіжок або зловживань, псування цінностей (на день встановлення таких фактів).

При цьому згідно з пунктом 8 Положення підприємства, що знаходяться на тимчасово окупованій території та/або на території проведення антитерористичної операції (або їх структурні підрозділи (відокремлене майно) перебувають на зазначених територіях), проводять інвентаризацію у випадках, обов'язкових для її проведення, тоді, коли стане можливим забезпечити безпечний та безперешкодний доступ уповноважених осіб до активів, первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, в яких відображені зобов'язання та власний капітал цих підприємств.

Зазначені підприємства зобов'язані провести інвентаризацію станом на 01 число місяця, що настає за місяцем, у якому зникли перешкоди доступу до активів, первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, та відобразити результати інвентаризації в бухгалтерському обліку відповідного звітного періоду.

Інвентаризація об'єктів державної власності проводиться відповідно до Методики проведення інвентаризації об'єктів державної власності, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2005 року № 1121.

Акцентуємо, що Законом України від 02 грудня 1997 року № 671/97-ВР "Про торгово-промислові палати в Україні" (далі – Закон № 671/97-ВР) визначено, що форс-мажорними обставинами (обставинами непереборної сили) є надзвичайні та невідворотні обставини, що об'єктивно унеможливають виконання зобов'язань, передбачених умовами договору (контракту, угоди тощо), обов'язків згідно із законодавчими та іншими нормативними актами.

Також Торгово-промислова палата України листом від 28.02.2022 № 2024/02.0-7.1 засвідчила форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили): військову агресію Російської Федерації проти України, що стало підставою введення воєнного стану із 05 год. 30 хв. 24 лютого 2022 року строком на 30 днів відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", та підтвердила, що зазначені обставини з 24 лютого 2022 року до їх офіційного закінчення є надзвичайними, невідворотними та об'єктивними обставинами для суб'єктів господарської діяльності та/або фізичних осіб за договором, окремим податковим та/чи іншим зобов'язанням/обов'язком, виконання яких(-ого) настало згідно з умовами договору, контракту, угоди, законодавчих чи інших нормативних актів і виконання відповідно яких(-ого) стало неможливим у встановлений термін внаслідок настання таких форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили).

Згідно з пунктом 1 статті 141 Закону № 671/97-ВР Торгово-промислова палата України та уповноважені нею регіональні торгово-промислові палати засвідчують форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили) та видають сертифікат про такі обставини протягом семи днів з дня звернення суб'єкта господарської діяльності за собівартістю.

Зважаючи на зазначене, врахування у складі витрат платника податку втрат від псування або знищення його майна внаслідок настання форс-мажорних обставин повинно здійснюватися на підставі відповідних первинних документів, за умови проведення обов'язкової інвентаризації відповідно до наявних підстав для такої інвентаризації та за наявності сертифіката про форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили).

Звертаємо також увагу, що підпунктом 69.28 пункту 69 розділу XX "Перехідні положення" Кодексу врегульовано питання підтвердження операцій платника первинними

документами на період до припинення або скасування воєнного стану на території України.

З метою упередження заниження бази оподаткування з податку на прибуток підприємств просимо довести зазначену інформацію до відома платників податків та вжити заходів щодо недопущення необґрунтованого завищення витрат, які пов'язані із форс-мажорними обставинами.

В. о. Голови Тетяна КІРІЄНКО